

ØSTGRØNLANDSK FANGSTKOMPAGNI NANOK A/S

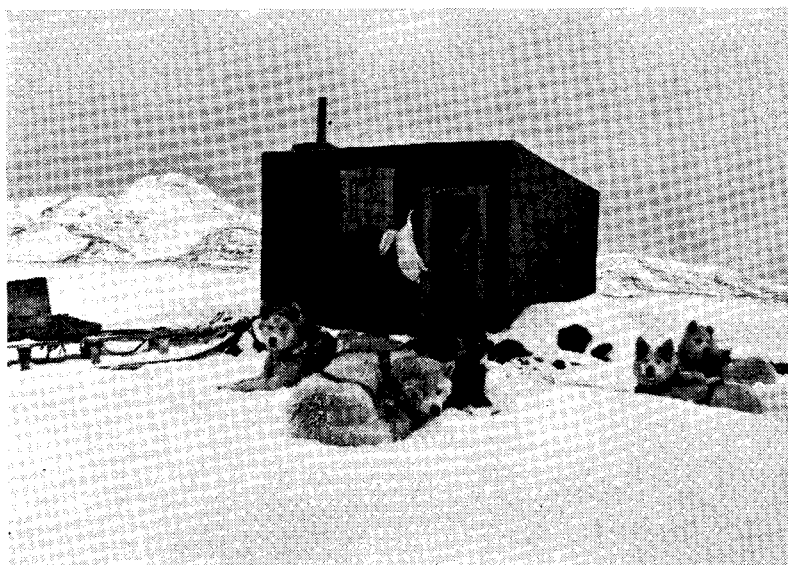
Af direktør, cand. jur. *J. G. Jennov*

Nano eller Nanok er den grønlandske betegnelse for en isbjørn. Nanok er endvidere kendingsordet for Østgrønlandsk Fangstkompani Nanok.

Den danske fangstvirksomhed i Nordøstgrønland stammer i virkeligheden fra Danmarksekspeditionen 1906—08. Allerede dengang drøftedes det blandt ekspeditionsdeltagerne, at der burde drives dansk fangstvirksomhed i landet.

I 1919 startedes Østgrønlandsk Kompagni, der oprettede eller benyttede 14 fangststationer og fangsthytter mellem Kap Broer Ruys (ca. $73^{\circ} 30'$ n. br.) i syd og Germanialand (ca. 77° n. br.) i nord.

Daværende minister I. C. Christensen, der udtaler: „For mig spiller det mindre rolle, om foretagendet i første omgang er rentabelt, vigtigere, at der overhovedet bliver gjort noget deroppe,“ hjalp kompagniet til en udstrakt statsstøtte. Men 14. juli 1924, umiddelbart efter indgåelsen af den dansk-norske Østgrønlandstraktat, blev kompagniets virk-

Foran en af „Nanok“s fangsthytter, „Ulvedræberhytten“, på $73^{\circ} 40'$ n. Br.

somhed standset, fordi man fandt, at driften var for dyr. Aktiverne overtoges af den danske stat, som i 1927 sørgede for, at anlæggene blev inspiceret.

Østgrønlandsk Fangstkompani Nanok A/S stiftedes den 20. maj 1929. Stifterne var fisker L. E. Larsen, overretssagfører Svend Engelhardt og cand. jur. J. G. Jennov. Til selskabets første bestyrelse valgtes ingeniør Henry Tuxen, kommandørkaptajn Godfred Hansen og overretssagfører S. Engelhardt. Jeg blev selskabets direktør og skulle tage med op for i de første 2 år at lede selskabet på stedet og sætte mig ind i forholdene.

Meget virksom for selskabets start havde tidligere medlem af Danmark-ekspeditionen og under Østgrønlandsk Kompagni, leder af Nordøstgrønlandsstationerne, hovmester Hans Ludvig Jensen været. Også denne tog med op til stationerne i 1929.

Den danske stat gav ved en skrivelse af 19. juli 1929 Nanok ret til at benytte det gamle kompanis anlæg i Nordøstgrønland, og den første opsendelse af personel og materiel til stationerne i Nordøstgrønland afgik fra København den 2. august 1929.

Nanoks formand var i en årrække, indtil 1937, senere afdøde admiral Godfred Hansen. Denne afløstes som formand af admiral A. G. Topsøe-Jensen, der i 1950 afgav formandshvervet til kommandør H. G. Bildsøe.

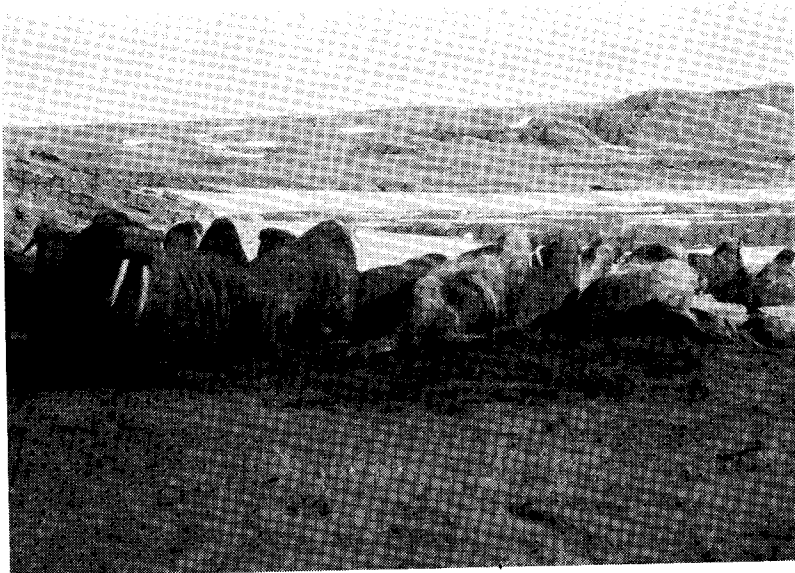
Nanoks virksomhed har aldrig været lønnende, men er blevet opretholdt ved tilskud fra forskellig offentlig og privat side samt ved tilskud fra den danske stat.

Under den dansk-norske uoverensstemmelse, der førte til den mellemfolkelige domstol i Haags kendelse, hvorved Danmark i 1933 fik tilkendt suveræniteten over Østgrønland, blev de danske statsstøttede jagtvirksomheder, altså navnlig Nanok, nævnt som en af de faktorer, den internationale domstol tillagde særlig vægt.

Da den danske regering ikke i 1933-34 mente, at det var opportunt at udstede officielle danske fredningsbestemmelser, udstedte Nanok et sæt ret detaljerede fredningsbestemmelser, som det blev pålagt fangstfolkene at overholde. Sager vedrørende overtrædelser af fredningsbestemmelserne kunne pådømmes af Nanoks bestyrelse med Dansk Jagtforening som eneste appelinstant. Disse fredningsbestemmelser var gældende, indtil de blev afløst af nogle af statsministeriet ved bekendtgørelse af december 1950 udstedte fredningsbestemmelser.

Da fangsten på grund af de lave skindpriser, navnlig i de senere år, har givet et betydeligt underskud, er der med den danske stat truffet en ordning, således at selskabet indtil videre kan bevare sine rammer med en mulig genoptagelse af fangstvirksomheden for øje. Medens den norske fangstvirksomhed fortsættes med støtte fra den norske stat, har man altså fra dansk side foretrukket at se tiden lidt an. Det må dog forekomme rimeligt, om der også fra dansk side gøres en indsats, så meget mere som fangstarbejdet i Nordøstgrønland kan supplere andet dansk arbejde i disse ret utilgængelige egne, hvis økonomiske muligheder er vanskelige at overskue, medens disse egnes politiske, strategiske og meteorologiske betydning samt deres betydning for international flyvning er ganske åbenbar.

Som et væsentligt moment må nævnes hensynet til de unge danske, som har eventyrlyst i blodet. Den del af Danmark, som hedder Grønland, og specielt Nordøstgrønland, er snart sagt det eneste åndehul, der står til disposition. Lad være at dette åndehul kun er lille, netop dets lidenhed indeholder en opfordring mere til at sørge for, at det holdes åbent i videst mulig udstrækning.

Hvalrosflokk på kysten af Germanialand, 76° 50' n. Br.